

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

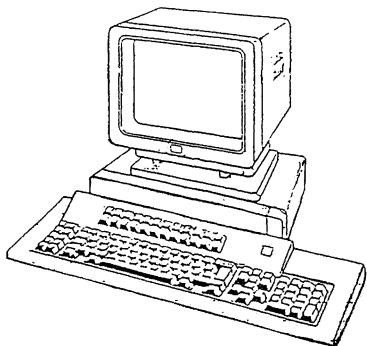
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

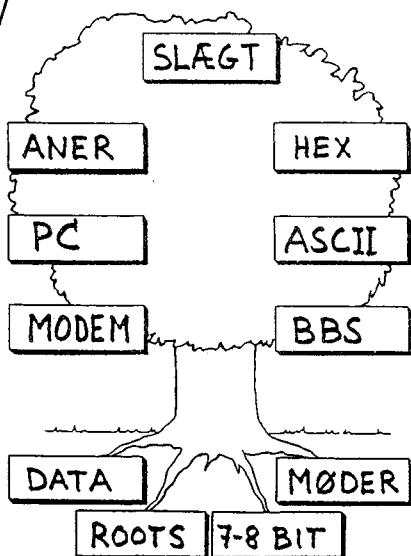
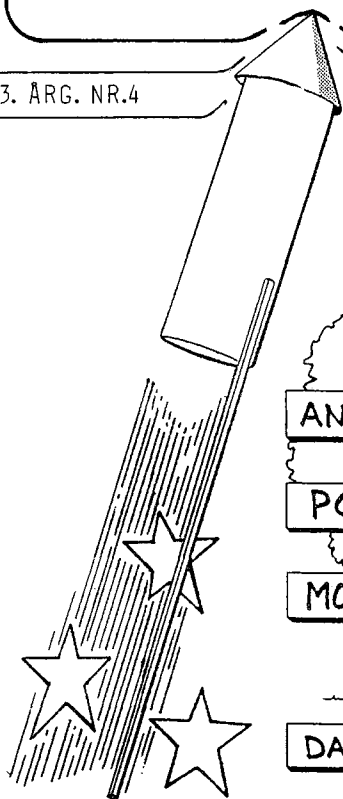

D & A SLÆGT A

3. ARG. NR.4

ISSN 0903-6172

1989

DIS-DANMARK

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

DATABEHANDLING I SLÆGTSFORSKNING DIS - DANMARK

afdeling af
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Formand:

Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, 2400 Kbh NV 31 86 86 31

Næstformand:

Jørgen Papsøe, Troidager 8, 2950 Vedbæk 42 89 06 60

Sekretær:

Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg 74 45 02 35

Kasserer:

Gert Krabsen, Lyngholmvej 22, 9200 Aalborg SV 98 18 42 08

Slægt & Data, redaktion:

Ansvarshavende

Hanne Marie Rud, Slangerupgade 30, 3.tv, 2200 Kbh N 31 83 83 28

Ekspedition

Jørgen Papsøe, Troidager 8, 2950 Vedbæk 42 89 06 60

Skriftudvalg

Bent Rud, Slangerupgade 30, 3.tv, 2200 Kbh N 31 83 83 28

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Georg Agerby, Gildhøj 86, 2605 Brøndby 42 96 53 37

Finn Grandt-Nielsen, Enghavevej 34, 5230 Odense M 66 14 11 21

Arne Julin, Refnæsgade 55, st th, 2200 Kbh N 31 39 99 53

Poul Steen, Rudersdalsvej 52, 2840 Holte 42 42 19 19

Deadline for næste nummer: 15. februar 1989

ISSN 0903-6172

Glædelig Jul

Nyt fra redaktøren

Tak for en god modtagelse af den nye redaktion og det nye design på Slægt & Data. Dette julenummer indeholder spændende ting! Der er planlagt en del møder i foråret i Københavns området, men så sandelig også i Jylland. I november arrangerede DIS-DK møde og foredrag om modem og builletinboard på Landsarkivet for Sjælland. Vi har i DIS-DK nu fået adgang til et builletinboard, hvor der vil være et særligt område med slægtsforskning. Referat og uddybende artikler om dette vil være at finde i dette blad.

Der er flere, der har udtrykt ønske om at få stillet nogle punkter skematisk op, som man så kan sammenligne de mange slægtsforskningsprogrammer efter. Oversigten over færdige programmer til slægtsforskning er blevet udvidet med et par stykker, som har set dagens lys siden sidst.

I foråret 1990 vil der blive foretaget en undersøgelse af programmet til brug i slægtsforskning. Undersøgelsen vil i samarbejde med DIS-DK blive ført ud i livet af Jørgen Mikkelsen og Lisbeth Ulsøe som led i et afgangprojekt fra Københavns universitet. I undersøgelsen vil der bl.a indgå interviews af enkelte af medlemmerne. Disse personer vil fortrinsvis blive udvalgt fra de spørgeskemaer, der er indsendt til DIS-DK.

Hvis nogle har foretaget ændringer i forhold til besvarelsen af spørgeskemaet, vil vi være glade, hvis de meddeles til DIS-DK, så forskeroversigten kan ajourføres.

Rigtig god jul og godt nytår til alle

Hanne Marie Rud

Indholdsfortegnelse:

Anvendelse af paradox	4
Paf-DK	8
Møder i foråret	11
Kontingent 1990	11
Builletin-board	11
Arrangement i Jylland	12
Modem og builletinboard-møde	13
Slægt og BBS	14
Aalborg-mødet	19
Slægtsforskningsprogrammer	20

ANVENDELSE AF PARADOX
FOLKETÆLLING FOR ÅRHUS BY I 1845
 af
 Torben Aastrup

(...fortsat fra forrige nr.)

Antallet af udskrifter er legio^o og begrænsningens kunst kommer her op på en alvorlig prøve. Givet er selvfølgelig, at man minimum udskriver et navneindex, som via efternavnet giver en henvisning til folketællingens hovedudskrift i gade- og husnummerorden.

Hovedudskriften kunne f.eks. se således ud:

FOLKETÆLLING 1845
ÅRHUS BY

Efter- og fornavn	Ber.		Civil	Fødesogn	Fødeamt	Håndtering	NR
	År	født					
Middelgade 118							
Husstand nr 1							
Nørgaard, Peder	45	1800	gift	Framlev	Århus	daglejer	1
Woldum, Ane	36	1809	gift	Skader	Randers	hans kone	2
Nørgaard, Trine	9	1836	ugift	Århus		hans datter	3
Nørgaard, Poul	7	1838	ugift	Århus		hans søn	4
Nørgaard, Hans	4	1841	ugift	Århus		hans søn	5
Husstand nr 2							
Anker, Johan	45	1800	gift	Holsten		markandiser	6
Andersdatter, Chatrine	44	1801	gift	Brendstrup		hans kone	7
Anker, Ane	15	1830	ugift	Århus		hans datter	8
Anker, Johan	3	1842	ugift	Århus		hans søn	9
Middelgade 119							
Husstand nr 1							
Hansen, Lars	67	1778	gift	Skanderup	Skanderborg	høker	10
Christensen, Marie	68	1777	gift	Ørrikslev	Skanderborg	hans kone	11
Hansen, Jacobine	33	1812	ugift	Horsens		hans datter	12
Hansen, Mathilde	9	1836	ugift	Århus		hans søns dat	13
Jensen, David	23	1822	ugift	Sønder Omme	Vejle	dragon i 3.	14
Hostrup, Edlev	23	1822	ugift	Bylderup	Tønder	dragon i 3.	15
Weirup, Niels	23	1822	ugift	Ølgod	Ribe	dragon i 3.	16
Kjerteminde, Jens	23	1822	ugift		Kolding	dragon i 3.	17
Jensen, Laurs	28	1817	ugift	Astrup	Århus	tømrer	18
Rud, Jens	32	1813	ugift	Saksild	Århus	daglejer	19

Tabel 1: Udskrift af demodatabase af Folketællingen for Århus 1845
 (Middelgade svarer til Mejlgade idag)

NAVNEINDEX

Efternavn	Fornavn	Recnr	Gadenavn	Nr
Allerøe	Clara	22	Fæggyde	120
Alleroe	Peder	20	Fæggyde	120
Allerøe	Peder	23	Fæggyde	120
Andersdatter	Chatrine	7	Middelgade	118
Andersen	Anders	48	Middelgade	123
Andersen	Jens	36	Middelgade	122
Andreasen	Andreas	43	Middelgade	123
Andreasen	Peter	45	Middelgade	123
Anker	Ane	8	Middelgade	118
Anker	Johan	6	Middelgade	118
Anker	Johan	9	Middelgade	118
Christensen	Christine	41	Middelgade	122
Christensen	Grethe	40	Middelgade	122
Christensen	Marie	11	Middelgade	119
Christensen	Søren	50	Middelgade	123
Christiansen	Chr	52	Middelgade	123
et drengebarn		74	Middelgade (124 og 125)	124
Fig	Ane	47	Middelgade	123
Friis	Eline	27	Fæggyde	121
Friis	Hans	25	Fæggyde	121
Friis	Marie	28	Fæggyde	121
From	Charlotte	58	Middelgade (124 og 125)	124
From	Christine	57	Middelgade (124 og 125)	124

HÅNDBTERINGSINDEX

For- og efternavn	Nr	Gadenavn og -nr
arbejdsmand		
Hans Friis	25	Fæggyde 121
Antal ialt:	1	
bødker		
Carl Hansen	71	Middelgade (124 og 125) 124
Antal ialt:	1	
daglejer		
Peder Allerøe	20	Fæggyde 120
Jens Pedersen	29	Fæggyde 121
Peder Nørgaard	1	Middelgade 118
Jens Rud	19	Middelgade 119
Antal ialt:	4	

Udskrifter

Men også mange andre udskrifter vil kunne være relevante og komme på tale.

Problemet omkring udskrifter* ligger i, at for hver fuldstændig udskrift skal der udskrives knap 5.000 personer, som med 50 personer pr. side får et omfang på 100 A-4 sider.

Jamen, vil den opmærksomme bruger sige, hvorfor så udskrive på papir, når man meget nemmere kan se data'ene på skærmen? Indvendingen er selvfølgelig rigtig. EDB's stærke side er jo netop, at de ønskede oplysninger kommer hurtigt og billigt frem på skærmen, når de først ligger i databasen.

Vi må imidlertid indtil videre nok regne med, at det bliver et både/og. Af såvel økonomiske grunde som ud fra brugernes vidt forskellige erfaring og kundskaber for at anvende EDB vil det være nødvendigt at give adgang til folketællingens oplysninger og andre tilsvarende materialer via begge medier (selv Slægt og Data udgives endnu kun på papir).

Anderledes stiller det sig med udskriftens indhold, når det er en del af folketællingen, der ønskes udskrevet på papir. Som nævnt, stiller databasen meget få begrænsninger for, hvor mange og i hvilken orden, de ønskede oplysninger fremstilles på. Begrænsningen her ligger primært i databaseprogrammets brugervenlighed.

Statistik

Jeg har tidligere kort omtalt mulighederne for at lave statistiske beregninger på denne database.

Paradox version 3 er blevet forsynet med muligheder for at danne grafiske kurver, søjler, linier m.m., som svarer til graferne i regnearket Quattro eller tilsvarende grafer i Lotus 1-2-3 og Symphony.

Paradox har ligesom andre databaseprogrammer muligheden for at udføre en række statistiske funktioner, som eksempelvis SUM, MINIMUM, MAKSIMUM, GENNEMSNIT, ANTAL o.s.v., hvilket sammen med de grafiske muligheder giver nem adgang til at vise de statistiske oplysninger på en illustrativ måde.

Ved at anvende disse statistiske funktioner kan man få dannet et utal af beregninger over, hvordan Århus by dengang var sat sammen befolkningsmæssigt.

I det efterfølgende er der lavet nogle få eksempler, som er baseret på demodatabasens 74 personer. Tallene er selvfølgelig på ingen måde repræsentative for hele folketællingen, men de illustrerer på en god måde, hvilke muligheder der opstår, når først oplysningerne fra folketællingen er indtastet i databasen.

Aldersfordeling

Aldersfordelingen for de 74 personer i Middelgade og Fægyde udgjorde 41%

under 21 år, 54% mellem 21 og 60 år samt 5% over 60 år. I aldersgruppen 21-60 år udgjorde mændene 65%, nok begrundet i de mange soldater i byen.

Gennemsnitsalderen i de enkelte husstande varierer fra 17 til 43 år.

Som sagt er mulighederne mange, og de vil yderligere kunne suppleres med statistiske oplysninger fra i dag til at belyse udviklingen fra dengang til nu.

Grafiske kurver

På tilsvarende måde kan disse tal omsættes og anskueliggøres med forskellige grafiske kurver, hvor der for eksemplets skyld er medtaget en kurve over aldersfordelingen for de 74 personer.

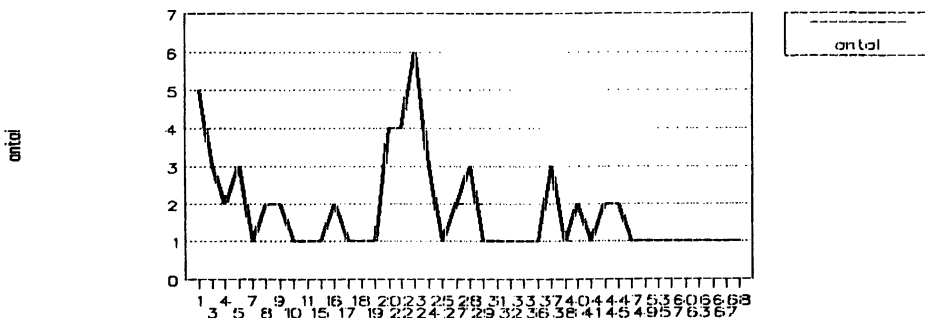
Som nævnt indledningsvist var opgaven med folketællingen for 1845 for Århus by et forsøg på dels at indføre moderne teknologi i det lokalhistoriske område og dels et forsøg på at afprøve et nyt databaseprogram.

Det videre arbejde med folketællingen afventer nu en bevilling af de fornødne midler til at anskaffe tilstrækkelig datakraft til den lokalhistoriske samling, så man bliver i stand til at overføre de oversatte oplysninger til en folketællingsdatabase.

Torben Aastrup
Grønthøjparken 101
8260 Viby J

Tlf. 86 28 37 63

Folketælling 1845 aldersfordeling

Fægde og Middelgade

PAF-DK

Oversættelse af PAF til dansk
af
Jens Finderup Nielsen

Når man skal finde et program til brug ved slægtsforskning er vanskeligheden, at der er så mange at vælge imellem.

Genealogical Computing

I sidste nummer af det amerikanske tidsskrift Genealogical Computing har man sammenstillet en skematisk beskrivelse af 22 programmer ud af de ca. 100, der efter sigende findes på markedet. Heraf har 9 været tilstrækkeligt interessante til at blive anmeldt i tidligere numre af tidsskriftet.

Andetsteds er nævnt at tre programmer dækker ca. 90% af markedet, og disse er Family Roots, Personal Ancestral File (PAF), og Roots III.

Efter nogles mening er PAF det bedste af de tre, men det er nok i nogen grad et spørgsmål om personlig smag og behov.

Mormonske kirke

Alt andet lige er der to ting, der taler for at bruge PAF. For det første er det understøttet af den mormonske kirke, hvilket skulle garantere, at der stadig vil komme nye versioner af programmet i takt med den tekniske udvikling af datamaterne. For det andet er det billigt.

I sin oprindelige form var programmet ensidigt indrettet på at frembringe formularer til at indsende til mormonkirken i forbindelse med dennes specielle ritualer. Det betød, at der forekom adskillige specielle datafelter og udskriftsformularer, som ikke havde interesse for en ikke-mormonsk bruger.

PAF-UTIL

I den nyeste programpakke, version nr. 2.1, som udkom i foråret 1988, indgår en variant kaldet PAFUTIL, hvori man kan fravælge de specielt mormonske felter og skemaer.

Den programpakke man kan købe hos Nordisk Distributionscenter i Lyngø indeholder ud over PAFUTIL et kommunikationsprogram til brug i forbindelse med modem, et mini-databaseprogram til at organisere og gemme optegnelser, og et konversionsprogram til brug i forbindelse med overførsel af data til andre programmer.

Endelig er der en meget udførlig, engelsk brugsanvisning på 400 sider.

For en dansk bruger vil der ofte være problemer forbundet med et udenlandsk program. Selve sproget kan for nogle være en hindring.

Dansk program

Det er de færreste programmer, der er så "brugervenlige", at man kan benytte dem uden at studere brugsanvisningen.

Mange vil derfor foretrække at anskaffe et dansk program, hvoraf der findes flere. Nogle er oversættelser af kendte udenlandske programmer, andre er udviklet uafhængigt.

Udskrifter

Selv om man kan stave sig igennem den nødvendige del af en engelsk brugsanvisning og få programmet til at virke efter ønske, så ville det være rart, om man kunne opnå rent danske udskrifter.

Ofte er der tekniske problemer i forbindelse med vore danske vokaler især Ø, som jo ude i verden kun kendes af nordmænd.

Det bliver ikke bedre af, at der er to måder at behandle danske vokaler på, kaldet henholdsvis 7-bit og 8-bit, hvoraf sidstnævnte i dag er den almindeligst anvendte.

Så er der ting som papirstørrelser, hvor man i USA bruger 11 tommer, hvorimod man i Europa bruger 12 tommer, der ligner A4.

Danske vokaler

PAF's forhold til disse specielt danske problemer er således, at det med vokalerne på få undtagelser nær er klarlagt med et lille hjælpeprogram kal-

det TILPAS. PAF accepterer kun 7-bit tegn og TILPAS konverterer i realiteten et 8-bit system til 7-bit.

Selve konverteringen styres af en lille tekstfil, der er så let tilgængelig, at den også kan bruges til at rette op på de printere og skærme, der ikke har noget dansk Ø. Man må ganske vist finde sig i at bruge et svensk Ø, men det er dog til at leve med.

Papirstørrelsen er der ingen løsning på. Man må enten anskaffe 11 tommer papir eller udskrive en side af gangen og justere manuelt.

Danske udskrifter har jeg søgt at ordne ved at gå ind i programmet og oversætte alle faste udskrifter og tekster til dansk.

Danske menuer

En komplet dansk oversættelse af den engelsksprogede brugsanvisning vil være en stor og uoverkommelig sag, men jeg har forsøgt at komme en del af vejen ved at oversætte menuer og andre skærmttekster til dansk.

Denne oversættelse er begrænset til programmet PAFUTIL (i oversættelse kaldet PAFDK) og konfigurationsprogrammet CONFIG, som må anvendes, før man kan bruge det egentlige program.

Endvidere er udeladt de dele af programmet, der vedrører de mormonske ritualer.

Oversættelsen er foretaget ved at finde tekster i det originale program og bid for bid oversætte dem til dansk. Det betyder at den danske tekst ikke må

optage mere plads end den engelske, hvilket til tider har ført til akavede udtryk.

Nogle steder bruger programmet kommandokoder bestående af det første bogstav i de ord, der angiver de foreliggende valgmuligheder.

I oversættelse går det meget godt med Father og Mother, men der opstår problemer når man kommer til Spouse og Child osv.

Min løsning er at angive valgmulighederne som F-far, M-mor, S-ægtef., C-barn osv.

Justeringer af forkortede månedsnavne samt betegnelser for usikre tidsangivelser som OMK, EFT, og IND har ikke voldt vanskeligheder.

Stedsangivelser

Ved stedsangivelser benytter programmet fire ikke nærmere definerede niveauer, betegnet som Level 1, 2, 3, og 4.

Nu mener jeg, at det til brug i Danmark ville være rimeligt at foreslå en standardisering, der er relevant for danske stedsangivelser.

Når der i visse skemaer er pladsmangel, prioriterer programmet niveauerne i rækkefølgen 4, 1, 2, 3. Jeg har foreslået, at niveau 1 bruges til lokaliteten indenfor sognet, 2 til sognet og 3 til herredet. 4 bruges ikke.

På denne måde kommer lokalitet og sogn næsten altid med i udskriverne.

Jeg har samlet PAFDK og nogle hjælpefiler på en enkelt 5,25 360k diskette, og kopier heraf er til rådighed for interesserede. Denne diskette må betragtes som et tillæg til den komplette programpakke.

Hvad den egentlige brug af programmet angår henvises der til den udførlige, engelske manual, der er en del af programpakken.

Oversættelsen kan sikkert forbedres på forskellige punkter, da jeg ikke er ekspert i terminologien på noget af de to sprog.

Kommentarer og forslag til en senere forbedret udgave er derfor velkomne. Det gælder især den foreslåede standardisering af stedsangivelser.

Jens Finderup Nielsen
Vallerødgade 10
2960 Rungsted Kyst.

Tlf. 42 86 25 90

MØDER I FORÅRET

i

Københavns området

Tirsdag	23.januar	1990	kl.19.30	Anesystem, billedscanning	(Arne Binderup)
Tirsdag	30.januar	1990	kl.19.30	Bulletinboard og modem	(Henrik Persson)
Tirsdag	20.februar	1990	kl.19.30	Registr. af folketællinger, DIS-program hertil	(Jørgen Papsøe)
Tirsdag	20.marts	1990	kl.19.30	Persfile, registrering af privatarkiver	(Mogens Sandgaard)
Tirsdag	24.april	1990	kl.19.30	Emne ??	

Deltagergebyr er fastsat til 20 kr, som betales ved indgangen til møderne.
Indsend venligst de vedlagte tilmeldningsblanketter, så vi ved, hvormange vi kan forvente møder op. Det gør det lidt nemmere at planlægge møderne mht. udstyr.

Mødet i april er indtil videre åbent mht. emne. Nærmere detaljer om dette møde følger i marts-nummeret af Slægt & Data.

Til efteråret kører vi så en tilsvarende række af aftenmøder, hvis der stemning herfor, med præsentation af programmer og andre spændende emner. Er der et emne, du synes, mangler at blive taget op, så giv os besked derom.

KONTINGENT 1990

Med dette nr. af Slægt & Data følger girokort til betaling for 1990. Der er dog ikke girokort til de medlemmer, der allerede har betalt for 1990.

BULLETTIN-BEARD

MUG	42 11 77 29
The programmer's inn	75 36 48 83
The ideal copy	31 31 97 34
Swimsuit safari	42 13 88 07
Husum teleboard	74 55 49 73
NAK Trimming	98 62 27 91
Danbit (Binderup)	53 14 69 19
TBSM'S Opus Kolding	75 53 48 86

SÅ KALDER VI TIL ARRANGEMENT I JYLLAND

af
Ole H. Jensen

Johs. Lind skrev i sidste nr. af SLÆGT & DATA, at det kan være gavnlige at udveksle oplysninger med andre, og efterlyste indlæg her i bladet om, hvordan andre medlemmer anvender deres EDB anlæg.

Derfor arrangerer vi et kontaktmøde:

Lørdag den 3. marts 1990 kl. 10.00

på Fredericia Bibliotek, Prinsessegade 27,
hvor vi kan udveksle erfaringer og fortælle, hvordan vi arbejder.

De foreløbige planer for mødet er, at vi starter kl. 10.00 med velkomst og gennemgang af det endelige program for dagen. Herefter skal der være indlæg fra medlemmerne af f.eks. 15 - 20 minutters varighed om, hvordan man bruger sin computer i slægtsforskningen.

Jeg efterlyser her nogle indlæg, der f.eks. kan omhandle:

- Opbygning af registre af forskellig art.
- Renskrift af det indsamlede materiale til en slægtsbog.
- Egne udviklede databaser eller lignende.
- Andet, der kan have EDB og slægtshistorisk evt. også lokalhist. interesse.

I alt regner jeg med, at der kan blive tid til max. 6 indlæg om formiddagen.

Johs. Lind har i sit indlæg lovet at fortælle om noget, som har tilknytning til artiklen i SLÆGT & DATA.

Efter de forskellige indlæg holder vi frokostpause til medbragt madpakke (jeg må dog indrømme, at nu i denne skrevne stund har vi ikke fået OK til det fra biblioteket).

Efter frokostpausen og til ca. kaffetid uddyber vi de forskellige indlæg, fra om formiddagen, og viser det på egne medbragte computere.

Efter kaffen holder vi en afsluttende spørgetime, hvor der kan udveksles erfaringer, eller diskuteres og demonstreres specielle ønsker af enhver art.

Arbejder du med noget, som du godt vil vise andre, eller vil du gerne vide, hvordan andre anvender EDB i slægtsforskningen, så udfyld venligst vedlagte tilmeldingsblanket og send den til mig senest den 20. januar 1990.

Men for at vi alle gerne skal få noget ud af denne dag, bliver jeg nødt til at begrænse deltagerantallet til max. 35. Jeg forestiller mig at disse møder kan medføre, at der kan oprettes interessegrupper, hvor medlemmerne beskæftiger sig med:

- Det samme slægtsforskerprogram
- Opbygger registre af forskellig art.

Ole H. Jensen
Kløvermarken 3
6430 Nordborg

Deltagergebyr Kr. 20.00, som betales ved indgangen.

Tlf. 74 45 02 35

MODEM OG BULLETTINBOARD-MØDE 19.11.1989

af
Hanne Marie Rud

Til medlemsmøde på Landsarkivet for Sjælland søndag d. 19. november var der flere spændende ting på programmet.

Jørgen Papsø indledte med en kort tak til alle der var kommet (vi var godt 20 deltagere) og bød derefter Bent Frøhlke Nielsen velkommen. Han arbejder til daglig på Dansk Ingeniør Akademi og er meget inde i brugen af modem og deres virkemåde.

Teknisk om moden

Vi fik således et lærerigt foredrag om modem og især en forklaring af den tekniske baggrund for hvad der egentligt sker inde i et modem, når strømmen tilsluttes.

Vi fik indblik i hvordan 2 modem kan 'snakke' sammen og hvordan man

kan hente oplysninger fra andres computere (fx. bulletinboard).

Hvad kan modem bruges til

Til slut fortalte Bent Frøhlke Nielsen om de databaser, vi kan bruge med vores modem. Deriblandt KTAS's nummeroplysning, Kgl. bibliotek og evt. også vor egen bank.

Vi så et modem og fik demonstreret det på den til lejligheden opstillede computer og telefonforbindelse. Prisen for et modem ligger på 1000-2000 kr. afhængig af hastighed og andre finesser.

Jens Finderup Nielsen overtog derefter talerstolen og gjorde rede for nogle tanker omkring, hvad vi egentlig som slægtsforskere kan bruge dette modem til.

SLÆGT OG BBS

af
Jens Finderup Nielsen

BBS er et fænomen, der er opstået i forbindelse med hobbycomputerne og siden er udviklet sammen med udbredelsen af PC'er.

På dansk kan det betegnes som et system, der virker som en offentlig telefonisk/elektronisk brevkasse eller opslagstavle. Det kan være oprettet og betjent af en PC-brugergruppe, et firma i PC brancen, eller af en enkeltperson, der er blevet bidt af en gal PC, og ad denne vej tilfredsstiller et behov for at kommunikere med ligesindede.

Et BBS består af en hurtig PC med nogenlunde stor harddisk, et pålideligt modem, en speciel programpakke, og vigtigst en telefonlinie, der er til rådighed i faste perioder over store dele af døgnet.

BBS-programmet skal for det første administrere et brugerkartotek med navn, løsen (password), og status for godkendte brugere, samt en registrering af hvilken post, de har læst. Derudover administreres nogle generelle brugeroplysninger, diverse postområder med hvert sit emne, og diverse filområder.

Det almindeligst anvendte BBS-program er OPUS, men man ser også ofte programmer som BBS-PC og QUICKBBC.

Hvad behøves ?

En bruger af BBS kan nøjes med en mindre computer, et modem, hus-telefonen, og en enklere programpakke. Modemet skal i dag helst have en hastighed på 1200/2400. Som programpakke til PC'er kan anbefales PROCOMM eller TELIX, men der er mange andre på markedet.

Brugerprogrammet indeholder en række faciliteter, der gør det lettere at oprette forbindelse og afsende og modtage post og filer. Det vigtigste er en indbygget, nummeret liste med navne på udvalgte BBS, deres telefonnumre, og alle de koder, der skal til for at oprette forbindelse.

Hvordan gør jeg ?

Listen kan indeholde op til 100 numre, og den kaldes frem på skærmen ved at taste <ALT-D>. Herefter taster man løbenummeret for det BBS, man ønsker og hvis alt er i orden, bliver man kort efter budt velkommen af det valgte BBS.

Før man kommer så langt skal program og modem installeres, hvilket vil sige, at de skal tilpasses indbyrdes og til den anvendte PC.

Nu foreligger der ganske vist en række standarder for modemer og PC'er,

men dette dækker i virkeligheden over mange varianter.

Der er også adskillige valgmuligheder i forbindelse med behandling af opkald, post og filer. Er man nybegynder og i besiddelse af en god portion stædighed, kan man studere de forskellige manualer grundigt, og så forsøge at træffe de rigtige valg.

Hvis man har mulighed herfor, kan det dog anbefales, at man i stedet søger hjælp hos en erfaren bruger.

Opkald til et BBS

Næste skridt er at kalde et "rigtigt" BBS. I dag findes der i Danmark ca. 100 af disse. De nævnte telefonnumre på side 11 er til dels et tilfældigt udvalg, men når man først er kommet i gang, kan man hente en komplet liste hjem fra et filområde.

Når man har etableret forbindelse til et BBS, får man en velkomsthilsen, og bliver bedt om at opgive fornavn, efternavn og løsen (password). Der er kun plads til to navne, og man kan kun bruge bogstaverne A til Z.

Det tygger maskinen så lidt på, og hvis man er ny vil reaktionen normalt være, at man bliver inviteret til at ansøge om status som bruger ved at udfylde og indsende et ansøgnings-skema med diverse personlige oplysninger.

Reaktionen kan dog også være, at det pågældende BBS enten er fuldt op

taget og ikke modtager ansøgninger, eller at det er reserveret for medlemmer af en brugergruppe.

Mange BBS er tilgængelige i begrænset omfang for alle interesserede brugere uden betaling, blot de opfører sig fornuftigt.

Fuld rådighed over alle faciliteter er dog, som rimeligt er, forbeholdt en sluttet kreds, der er med til at dække de løbende driftsudgifter.

Emneområder

Posten til og fra et BBS er inddelt i områder efter emner, og der kan være en snes eller flere sådanne områder med højst forskellig aktivitet og indhold.

Det første man bør gøre er at kopiere en liste over områderne, så man altid kan have den ved hånden. Områderne er nummererede, og valg sker ved nummer. Af listen vil man se, at der er forskellige kategorier som lokal, dansk, eller international.

De to sidste kategorier indebærer, at post bliver kopieret videre til andre BBS i ind- og udland, hvilket koster tid og penge. Som ny bruger må man derfor acceptere en begrænsning af de tilgængelige områder.

Kopi af kommunikationen

Ved en modemhastighed på 1200 eller 2400 baud glider teksten for hurtigt over skærmen til at man kan nå at opfatte, hvad der står skrevet.

Man kan ganske vist standse transmissionen for en tid, men den åbne telefonlinie koster penge.

En god praksis er derfor at kopiere (logge) hele kommunikationen til en diskfil. Det klares af programmet ved en enkelt tastkommando.

Denne fil kan man så studere i ro og mag, efter at forbindelsen er afbrudt, og man kan udskrive dele af filen som f.eks. kommandomenuer, post- og filområder og andet til brug ved senere opkald.

Tilsvarende er det en fordel at forbedre og sende et længere brev i form af en tekstfil, i stedet for at hakke sig igennem det på åben telefonlinie.

Når man er færdig med sit opkald har man mulighed for at efterlade en besked til SYSOP (systemoperatøren). Det kan være en kommentar af teknisk art, men en gang imellem vil det også være på sin plads at sige tak for brugen af hans BBS.

Slægtsforskere

Hvilken interesse har så alt dette for en slægtsforsker?

I udlandet findes der flere hundrede BBS'er, der enkeltvis eller i internationale netværker giver mulighed for at udveksle data, spørgsmål, oplysninger, og specialprogrammer vedrørende slægtsforskning. I Danmark har man mig bekendt ikke taget fat på dette emne.

Hvem forsker Hvad ?

Umiddelbart kan man forestille sig en udveksling af oplysninger i lighed med det, der sker gennem "Hvem Forsker Hvad", blot med den forskel, at der året igennem kan foreligge opdaterede indlæg, som straks kan blive læst og kommenteret.

Der er selvfølgelig den begrænsning, at det i dag er de færreste slægtsforskere, der har mulighed for at benytte sig af et BBS.

I "HFH"'s udmærkede redaktion mener man, at der nok vil gå mindst 10 år før årbogen helt eller delvis kan afløses af et BBS. Det er sikkert en rigtig vurdering, men det kan jo ikke skade at begynde at eksperimentere med muligheden.

Man kunne nu tænke sig at DIS oprettede et eget BBS, men tanken er nok i dag ikke realistisk. Det tekniske udstyr, en fast telefonlinie, og den daglige drift vil være en for stor økonomisk og arbejdsmæssig belastning.

En anden mulighed er, at interessere et af de veletablerede BBS for sagen. Jeg har diskuteret denne mulighed med SYSOP for foreningen Microcomputer Users Group (MUG), og han har med virkning fra 1. december som et forsøg oprettet nogle nye post- og filområder med slægtsforskning som emne.

Postområder for slægtsforskning

Der er oprettet to postområder. Det første får navnet SLÆGT-ARBEJDS-OMRÅDER, og det er beregnet til indlæg af det format, som kendt fra Hvem Forsker Hvad, idet det dog måske vil vise sig praktisk at opdele et langt indlæg i flere korte.

Disse indlæg skal være adresseret til "Alle", hvilket vil sige at de bliver tilgængelige for alle brugere.

Tanken er indtil videre at et indlæg skal forblive i postområdet, indtil indsenderen opdaterer eller sletter det. Et andet postområde har fået navnet SLÆGT-DIALOG. Det er beregnet på breve, spørgsmål og kommentarer, som oftest imellem forskere to og to. Der er her mulighed for at indlægge privat post, der kun kan læses af afsender og adressat (og af SYSOP).

Post i dette område må af pladshensyn forventes slettet af SYSOP en fast tid efter, at den er indlagt, hvis ikke modtageren sletter et brev efter at have læst indholdet.

Indtil videre har begge postområder fået status som lokale, og da MUG's BBS er beliggende i Nordsjælland, bliver telefonudgifterne lidt højere for vore venner i Jylland, men et sted skal man jo begynde.

Udover postområderne er der oprettet et filområde med navnet SLÆGTS-FORSKNING. Det tænkes benyttet til at indlægge og hjemtage datafiler, som f.eks. udskrifter af kirkebøger og folketællinger, samt slægtsforskningsprogrammer.

Pakkede filer

Her vil det af praktiske grunde være nødvendigt at "pakke" de lange filer med et specielt arkiveringsprogram. Derved kan filængden reduceres med op til 80%, afhængig af filtypen, og det betyder reduceret pladsbehov, telefonid og risiko for afbrydelser under transmissionen.

De pakkede filer har betegnelsen .LHZ, og ind- og udpakning sker ved programmet LHARC.EXE.

Disse ret løse rammer for aktiviteten er blevet til i en dialog mellem to parter, hvoraf den ene ved meget om BBS, men intet om slægtsforskning, og den andens erfaring er diametralt modsat.

Det er derfor meget muligt, at det efter nogen tids erfaring bliver nødvendigt at ændre formatet for de oprettede områder.

Et uafklaret problem er de danske vokaler, hvor OPUS ikke altid kan fordøje 8-bit og IBM brugere har problemer med 7-bit. Indtil videre står begge muligheder åbne.

Det vil muligvis vise sig, at "Hvem Forsker Hvad" formatet ikke er det mest rationelle i forbindelse med BBS, navnlig hvis der kommer mange indlæg.

Tiny Tafels

I USA er man for nylig begyndt at arbejde med et meget koncentreret standardformat for anetavler, kaldet Tiny Tafels, og et specielt BBS program ved navn Tafel Matching System,

der automatisk kan finde frem til muligt sammenfaldende aner.

Det er dog usikkert, om dette system er anvendeligt i forbindelse med danske navnetraditioner. Det må derfor undersøges nærmere, og detaljerede oplysninger fremskaffes fra udenlandske brugere.

Efterhånden som tingene afklares vil der fremkomme nærmere anvisninger enten som brugermeddelelser på BBS eller som indlæg i Slægt og Data.

En forudsætning for at dette forsøg kan lykkes er, at de nyoprettede postområder bliver benyttet af de slægtsforskere, der har mulighed derfor, ellers falder det til jorden.

Jeg vil derfor opfordre alle interesserede til at sørge for at få deres modem til at virke efter hensigten, kalde MUG's BBS på (42 11 77 29), og lade sig registrere som bruger med speciel interesse i slægtsforskning; og derefter bidrage flittigt med indlæg, kommentarer, oplysninger, og om muligt også med data- og programfiler.

Procomm

Programmet PROCOMM i version 2.42 med brugsanvisning kan hentes via modem fra MUG's filområde Nr. 1, eller kopieres fra DIS' diskettebibliotek.

Denne version er shareware. En amerikansk betegnelse, der betyder at ikke-kommerciel kopiering er tilladt, idet dog brugere opfordres til at betale ophavsmanden, hvis de er tilfredse

med programmet. Brugsanvisningen er på ca. 80 sider, hvoraf dog en stor del optages af et programmeringsprog, der kan automatisere opkald og hentning af post og filer.

En senere version PROCOMM+ sælges med normal kopibeskyttelse, og foreligger også i en dansk version. BBS fra en brugers synspunkt er udmærket beskrevet i OPUSER.TXT, der udskrives til ca. 40 sider.

Arkiveringsprogrammet LHARC og manual ligger i filen LHARC113.EXE. Tiny Tafels og deres brug er beskrevet i filerne TTSPEC og TMUSER, og GBBS18.TXT indeholder en syv sider lang liste med internationale BBS, der beskæftiger sig med slægtsforskning. Også disse filer ligger hos MUG og DIS. Sproget er overalt engelsk.

Det er ikke nødvendigt at studere alt dette materiale grundigt for at komme i gang, men det vil være hensigtsmæssigt at anskaffe og udskrive manualerne til PROCOMM, OPUS og LHARC for at have dem ved hånden, hvis der opstår problemer.

Sysop er Henrik Persson, som vil fortælle nærmere om dette bulletinboard (se mødekalenderen)

Jens Finderup Nielsen
Vallerødgade 10
2960 Rungsted Kyst 42 86 25 90

AALBORG-MØDET 30.9.1989

I samarbejde med Slægtshistorisk forening for Aalborg-området samlede DIS-DK et halvhundrede interesserede, deriblandt flere tilrejsende i den store mødesal i Aalborg kommunes lokalhistoriske arkiv.

Lokalhistorisk arkiv

Dettes rummelighed og moderne udstyr var en oplevelse i sig selv og med ydre rammer i kontrast til vel flertallet af landets lokalhistoriske arkiver. Der skal dog mindes om, at her finder man også Det danske Udvandrerarkiv.

Muligheder med EDB

Efter en velkomst af formanden for den slægtshistoriske forening, Birgit Larsen, indledte Gert Krabsen med at belyse de muligheder som EDB åbner op for i vores arbejde med slægts- (og lokal-) historien. Muligheder, som nu er blevet tilgængelige for en større kreds takket være fremkomsten af stedse mere avancerede og/eller brugervenlige systemer samtidig med PC'ernes videre udbredelse.

Man fik derpå syn for sagn, idet nogle programmer blev demonstreret i praksis med mulighed for at få besvaret de mange spørgsmål som naturligt meldte sig.

Persfile

Jette & Mogens Sandgaard har udviklet Persfile – et EDB-program til registrering/opdatering og præsentation af personrelaterede oplysninger i forbindelse med slægtsforskning. Det kræver et minimum af tidligere EDB erfaring og præsenterer – især, hvis man har farveskærm – de lagrede data særdeles overskueligt og let kontrollerbart på en række relevante måder, med dertil hørende udskriftsmuligheder på printer.

En nyttig detalje i programmet synes muligheden for at registrere/genfinde, hvor i ens arkiv kilde- og andet materiale (f.eks. foto) rent fysisk befinder sig.

Kan programmet således mere, stiller det også større krav til den anvendte PC'er (f.eks. harddisk) og pengepung.

Ane-system

Gert Krabsen viste med udgangspunkt i Arne Binderup's Ane-system de tilsvarende rutiner med dette program. Han viste desuden nogle af de modificerede præsentationsmuligheder han selv havde suppleret med.

Et program, der indenfor visse rammer kan tilpasses individuelt, vil umiddel-

bart være tillukkende. Og nærmere herom måtte være egnet for en selvstændig artikel her i bladet for de ikke så programmeringskloge.

Slægtsskabsforhold

Samme kunne ønskes for det af Karsten Bøgh udviklede og demonstrerede program. Her var der tale om ud af en slægt i databasen (in casu Oldenburgere) at kunne hente en hvilken som helst gruppe med et defineret slægtsforhold til hver enkelt af de registrerede (f.eks. Chr. IV's sviger-mødre, evt. fætre, mostre osv.)

Som nyt medlem, der endnu befinder sig i stadiet før anskaffelsen af EDB og som er gået glip af tidligere møder

øst for Storebælt, var Aalborg-mødet incl. 14 timers rejsetid det værd som appetitvækker, men jeg savnede en tværgående, kritisk, men objektiv sammenligning af hovedparametre for de på mødet viste og øvrige etablerede systemprogrammer (jf. bl.a. de i S & D 1989 nr.3 nævnte).

Også dette kunne f.eks. i skemaform finde vej til Slægt & Data's spalter og/eller medtages på fremtidige møder i øst og vest.

Carsten D. Schlichtkrull

Kløvervej 15

Blovstrød

3450 Allerød

42 27 33 03

SLÆGTSFORSKNINGSPROGRAMMER

Der er siden sidste blad af Slægt & Data udkommet 2 nye programmer til brug i vor slægtsforskning. Det drejer sig om "SunriseGEN" som er til Macintosh-maskiner og GENREX som forudsætter en IBM-kompatibel PC. Forhandlere fremgår af nedenstående skema, som må betragtes som et tillæg til skema'et på side 15 i Slægt & Data nr. 3/1989.

Program	Forhandler	Datamat type eller fabrikat
SunriseGEN	henviser til nærmeste forhandler:	Macintosh
Tlf. 98 43 30 66	Nova Danmark	1 Mb intern hukommelse 2 diskettedrev Harddisk anbefales dog.
GENREX	Mikael Engelstoft Hansen Ordrup Jagtvej 155	IBM-kompatibel PC DOS styresystem.
Tlf. 31 64 58 53	2920 Ordrup	2 diskettedrev eller harddisk.

